

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöskydds-enheten
Kerstin Harvenberg
031-60 50 17

2009-05-18

Diarienummer
501-40604-2009

Sida
1(4)

Sändlista

Bildande av Hänsynsområden i skärgården

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att områdena vid Grönskären, Tjörns kommun, och Yttre Tistlarna, Göteborgs kommun, ska avsättas som hänsynsområden. Områdenas omfattning framgår av bifogade kartor.

Enligt 7 kap. 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Inom hänsynsområdena vill Länsstyrelsen förtydliga allemansrätten genom att rekommendera att man visar hänsyn till andra människor genom att

- Inte köra fortare än 5 knop
- Inte använda motorn mer än nödvändigt
- Inte köra motorn på tomgång, t ex för att ladda batterier
- Inte köra runt med gummibåtar med utombordare
- Inte åka vattenskidor eller annan liknande vattenlek
- Inte spela musik högt
- Inte orsaka svall för förtöjda båtar och badande
- Inte skräpa ner
- Inte tömma toaletten i havet

Dessutom bör överflygningar på låg höjd undvikas.

Bakgrund

Regeringen har gett länsstyrelserna i landets kustlän i uppdrag att vidta åtgärder inom miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård med delmål om minskade störningar från båttrafiken. Delmålet lyder: "Buller och andra störningar från båttrafik skall vara försumbara inom särskilt känsliga och utpekade skärgårds- och kustområden senast år 2010." En gemensam handlingsplan har tagits fram och lämnats till regeringen i januari 2007. Länsstyrelserna har därefter fått ett fortsatt uppdrag att arbeta efter handlingsplanen och redovisa arbetet om hur delmålet kan nås till regeringen i december 2009. I den inlämnade handlingsplanen har störningar för människan varit vägledande och då framförallt buller, svall och nedskräpning. Projektet finansieras via Naturvårdsverket.

Vid arbetet med att ta fram den gemensamma handlingsplanen för samtliga kustlän, tolkade länsstyrelserna att syftet var att få till stånd störningsfria områden i kust och skärgård, där man ska kunna uppleva fridfull natur i det

närmsta fri från buller och andra störningar från trafik. Fokus ligger på människors behov av ostörd natur, men detta kommer även djur- och växtliv i utpekade områden tillgodo.

I handlingsplanen valdes att fokusera på:

- buller, främst från båtar men till viss del även andra farkoster
- störande beteenden i samband med båtlivet. Exempel på detta kan vara motorbåtar och vattenskotrar som bullrar mycket, svävare, flyg på låg höjd, vattenskidåkning eller annan rundkörning inom små områden under en längre tid, radiostyrda båtar och –flygplan, hög musik och festande samt tomgångskörning (t.ex. för att ladda batterierna i båten)
- utsläpp av toalettavfall
- nedskräpning av hushållsavfall

Störningar från båttrafik i form av avgaser, oljespill, diffusa utsläpp från båtbottnfärger samt erosion på stränder och bottnar m.m. berörs av andra miljömål eller regelverk och togs inte upp i handlingsplanen.

I en undersökning som genomfördes i sex populära naturhamnar i Västra Götalands län sommaren 2007 var en av enkätfrågorna vilka de största nackdelarna med området var. Många markerade buller och svall från båtar och avsaknad av sopstation och toaletter.

2008-05-08 beslutade Länsstyrelsen att områdena vid Vasholmarna, Lysekils kommun, och Sandryggen, Getryggen m fl, Tanums kommun, skulle avsättas som hänsynsområden. En enkätundersökning gjordes i dessa områden under sommaren. Undersökningen visade att de personer som vistades i områdena var mycket positiva till rekommendationerna för hänsynsområden. Länsstyrelsen har därför beslutat att bilda ytterligare två områden i länets södra del. Naturvårdsverket har beviljat fortsatt ekonomiskt stöd till projektet.

Handläggning

I mars 2009 har möjliga ytterligare hänsynsområden diskuterats med företrädare för Västkustens Båtförbund, Svenska Kryssarklubben (Västkustkretsen), Marstrands Båtförening och Göteborgs Kanot Förening. Tre områden, Grönskären med Altarholmen utanför Härön i Tjörns kommun, Högo söder om Marstrand i Kungälv kommun och Yttre Tistlarna i Göteborgs kommun har remitterats till ovan nämnda båtföreningar, berörda kommuner samt Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Sjöpolisen, Västsvenska Turistrådet och Västkuststiftelsen. Remissen har också sänts för kännedom till Tanums och Lysekils kommuner.

Göteborgs Stad, stadskansliet, har tillstyrkt bildandet av hänsynsområde vid Yttre Tistlarna. Tjörns kommun, kommunstyrelsen, har beslutat att de inte har något att erinra mot att Grönskären utanför Härön utgörs av ett hänsynsområde. Sjöfartsverket har svarat att man inte har något emot bildandet av hänsynsområde i de föreslagna områdena så länge det inte påverkar farle-

dernas tillgänglighet för sjöfarten eller möjlighet att utföra service, underhåll och akut felavhjälpning på fyrar mm. Kustbevakningen, Region Väst, anser att alla föreslagna områden är goda alternativ. Västsvenska Turistrådet framför bland annat att rekommendationerna för hänsynsområdena kan skapa osäkerhet om vad som gäller utanför områdena. En modell skulle kunna vara att hänsynsregler införs som kompletterande bestämmelser eller rekommendationer inom befintliga naturreservat längs kusten. Västkuststiftelsen och Västkustens Båtförbund förordar Grönskären och Yttre Tistlarna. Svenska Kryssarklubben, Västkustkretsen, förordar Yttre Tistlarna och Högo. Göteborgs Kanot Förening välkomnar samtliga förslag på områden.

Båtmässan

I februari 2009 deltog Länsstyrelsen på Båtmässan i Göteborg med en monter där de nuvarande hänsynsområdena visades och besökarna fick information och kunde lämna synpunkter. Samtliga besökare vid montern var positiva till att hänsynsområden finns i skärgården.

Motiv för val av områden

Länsstyrelsen har satt upp fyra kriterier för val av hänsynsområde:

- Det bör vara en populär naturhamn.
- Det bör inte ligga nära en farled.
- Det bör inte vara ett fågel- eller sälskyddsområde med landstigningsförbud under juli.
- Det får gärna vara ett naturreservat eller annat skyddat område.

De valda områdena, Yttre Tistlarna och Grönskären, uppfyller huvuddelen av dessa kriterier. Yttre Tistlarna ingår dessutom i naturreservatet Vrångö-skärgården och Natura 2000-området med samma namn. Inom naturreservatet finns fastställda reservatsföreskrifter som reglerar vad som får göras inom reservatet. I Vrångö-skärgården finns idag inga föreskrifter som har lika eller liknande lydelse som de rekommenderade åtagandena för hänsynsområdet.

Länsstyrelsen kan med stöd av 30§ 7 kap MB inom alla formella områdeskydd som finns i 7 kap MB meddela ordningsföreskrifter om så behövs. Den modell som Västsvenska turistrådet föreslår i sitt remissvar skulle kunna vara aktuellt att pröva för båturlämningsdelar i flera av kustens befintliga naturreservat. En utvärdering av effekten och acceptansen för hänsynsområdena är viktig för ett sådant beslut.

Länsstyrelsen ser i dagsläget möjligheten att införa särskilda hänsynsområden som ett positivt sätt att på ett tydligt sätt värna den allemansrätt som gäller i stort sett överallt i naturen. Genom att märka ut ett område som hänsynsområde, vill Länsstyrelsen förtydliga de skyldigheter som kan anses gälla enligt allemansrätten. Eftersom det är rekommendationer om hur man ska uppföra sig som gäst i området finns det inga sanktionsmöjligheter. Framgången med områdena bygger på att de människor som vistas i området visar hänsyn och tar fasta på de angivna rekommendationerna.

Utmärkning och information

Hänsynsområdena kommer att märkas ut med informationstavlor på några ställen på öarna, främst i anslutning till de fasta dubbar som finns. En informationsbroschyr ska tas fram och spridas till turistbyråer och gästhamnar mm. Områdena kommer också att anges på båtsportkort och i Kryssarklubbens informationsmaterial "Västkustens naturhamnar". Information kommer även att ske genom press och radio/TV.

I ärendet har förutom undertecknade även deltagit marinekolog Ewa Lawett, naturvårdsenheten.

Ulrika Samuelsson
Miljöskyddsdirektör

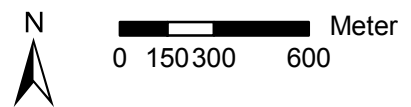
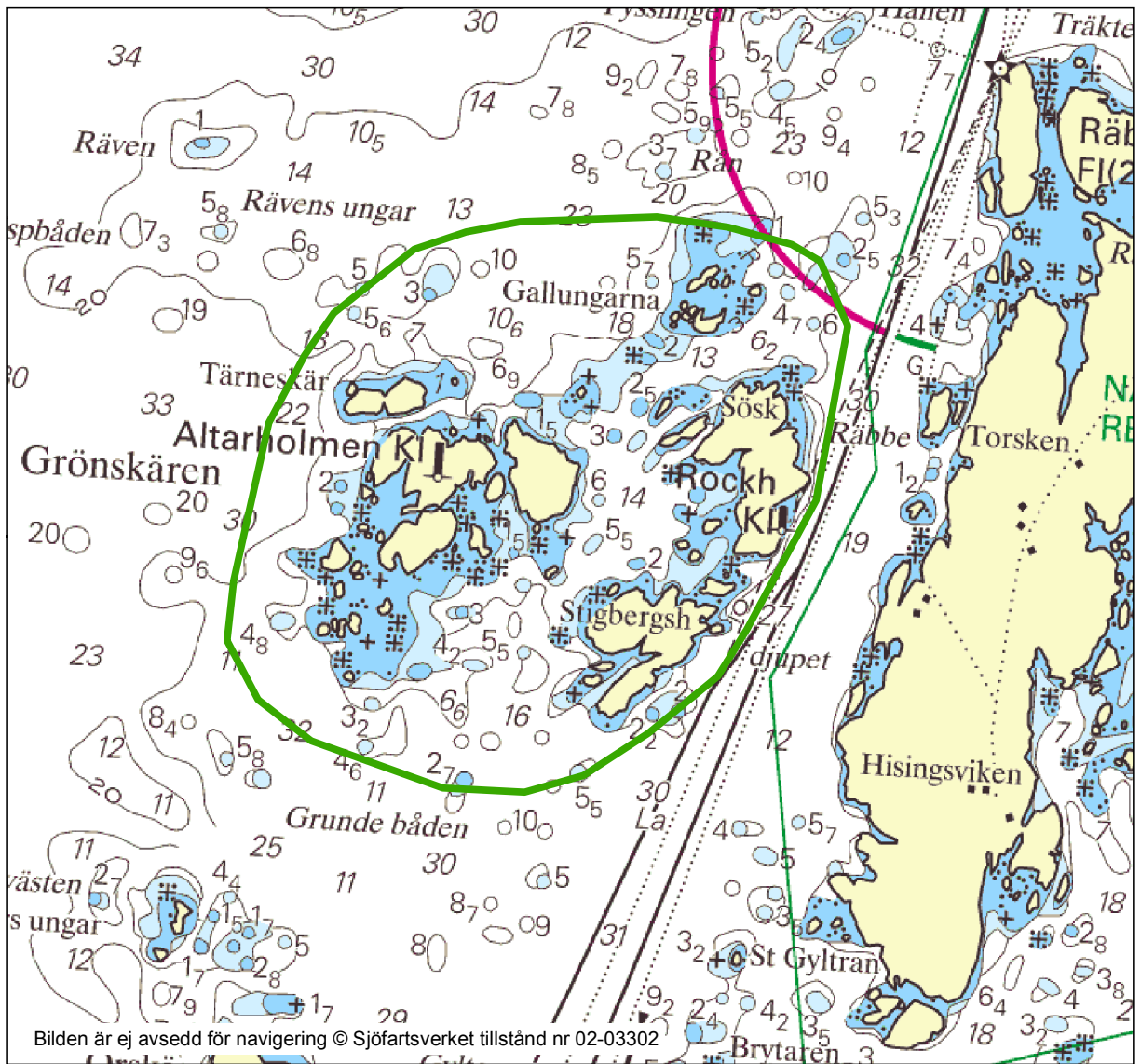
Kerstin Harvenberg
Länsmiljöingenjör

Bilaga

Kartor över Hänsynsområdena Yttre Tislarna och Grönskären

Sändlista

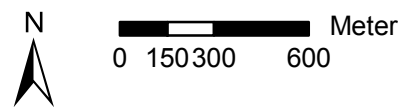
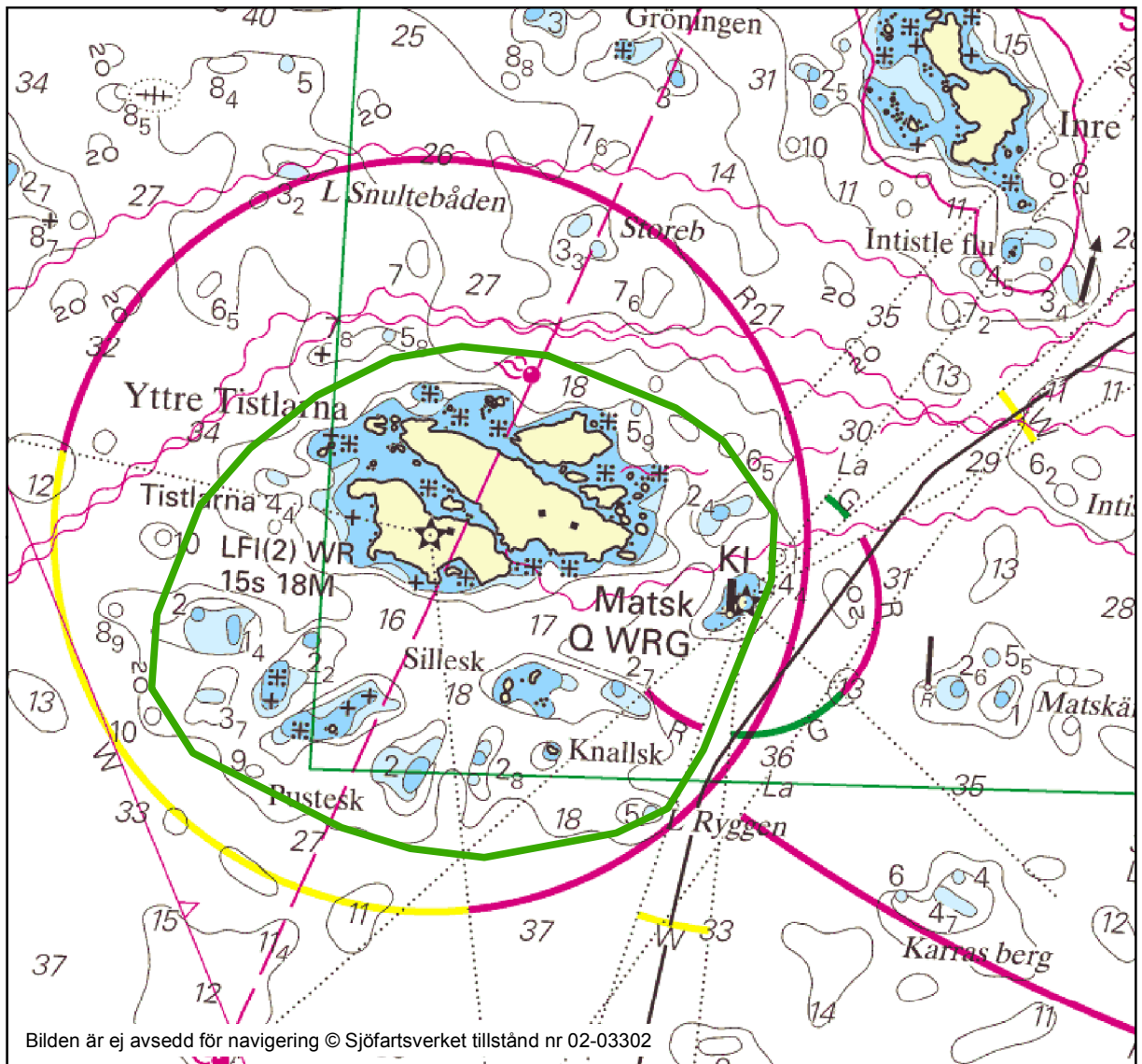
Naturvårdsverket
Sjöfartsverket, Västkustens sjötrafikområde
Kustbevakningen
Polismyndigheten i Västra Götaland, Sjöpolisen
Västkuststiftelsen
Västsvenska Turistrådet
Statens Fastighetsverk, Anders Eidal
Suzanne Dreijer, Vrångö 1:130
Kommunkansliet i Strömstads, Tanums, Sotenäs, Lysekils, Uddevalla,
Orust, Tjörns, Stenungsunds, Kungälv, Öckerö och Göteborgs kommun
Västkustens Båtförbund
Svenska Kryssarklubben, Västkustkretsen
Marstrands Båtförening
Göteborgs Kanot Förening
Ewa Lawett
Maria Kilnäs
Pärmen

Beslutskarta
 Hänsynsområde Grönskären
 Tillhör Länsstyrelsens beslut
 Dnr 501-40604-2009

LÄNSSTYRELSEN
 VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Beslutskarta
 Hänsynsområde Tistlarna
 Tillhör Länsstyrelsens beslut
 Dnr 501-40604-2009

LÄNSSTYRELSEN
 VÄSTRA GÖTALANDS LÄN